

Portfoliogesprekken op Het Hogeland College

*Project Talent,
Loopbaan & Ambitie
Kansrijke Groningers*

Leerlingen eigenaarschap geven over hun eigen ontwikkeling, van brugklas tot aan het halen van hun diploma. Dat is de insteek van de portfoliogesprekken op Het Hogeland College in Winsum. Door het stellen van doelen op korte en lange termijn kunnen de leerlingen op hun eigen tempo stappen zetten om hun ambitie te verwezenlijken.

interview

De portfoliogesprekken zijn drie jaar geleden gestart op deze school. Lerares Duits Nadine, docent Nederlands Elsa en gymleraar Paul zijn alle drie mentor op het Hogeland College. Zij volgden de cursus 'Coaching in het onderwijs' om nog beter in gesprek te gaan met hun leerlingen. Aan het begin van het schooljaar worden vragen gesteld als 'Waar sta je nu? Wat is je einddoel en hoe ga je daar komen? Wat is je ambitie voor dit jaar? Wat ga je zelf doen en hoe kunnen wij jou hierbij helpen?' Gedurende het jaar wordt regelmatig teruggekeken naar die gesprekken. 'Wat was het doel? Hoe ver ben je nu? Heb je het nog niet gehaald, wat ga jij daaraan doen of wat kunnen we samen doen?' De regie blijft te allen tijde bij de leerling en de mentoren bieden ondersteuning wanneer daarom gevraagd wordt.

“De regie blijft te allen tijde bij de leerling en de mentoren bieden ondersteuning wanneer daarom gevraagd wordt”

Ander soort gesprekken

Conrector Tjeerd Nanninga: "In de brugklas starten we met het opbouwen van een portfolio na een warme overdracht vanuit de leerkracht van groep 8. Tijdens het eerste gesprek vragen we wie ze zijn. En hoe ze de overstap vinden van het primair naar het voortgezet onderwijs. We bouwen de gesprekken stapsgewijs op, waarbij we de inhoud ervan bij de leerling laten. Eerder werd een gesprek altijd vanuit de mentor geïnitieerd. Wij kwamen met vragen en de leerling moest daar meteen antwoorden op hebben, zonder er zelf over na te hebben kunnen denken. En wanneer het alleen over resultaten gaat, voelt dit voor een leerling overwegend negatief. Portfoliogesprekken gaan juist over waar de leerling goed in is en wat de leerling wil bereiken. Nu voeren we een heel ander soort gesprekken."

Leerling aan zet

De portfoliogesprekken zijn niet alleen heel anders dan reguliere mentorgesprekken, ze zijn ook een stuk

leuker. Elsa: "Wij bieden de leerlingen een format aan om het gesprek voor te bereiden en zij maken aan de hand hiervan een PowerPoint. We nodigen de ouders uit en dan is de leerling aan zet. De ouders zitten op de tribune en mogen zich er niet mee bemoeien. De leerling leidt het hele portfoliogesprek."

Tjeerd: "Het zijn echt waardevolle gesprekken en het motiveert de leerlingen. Ouders krijgen zo ook een heel ander beeld van hun kind. Ik vind het mooi dat we dit hier doen op school. De PowerPoint wordt elk jaar aangevuld, dus ze zijn vier of vijf jaar lang behoorlijk intensief bezig met hun eigen ontwikkeling."

“Manieren vinden om beter in iets te worden dat je lastig vindt, zodat je niet opgeeft”

Nadine: "Het is de kunst om die ontwikkeling op papier te krijgen. Om voor jezelf zichtbaar te krijgen waar je echt goed in bent en wat je leuk vindt. Maar ook wat je kunt doen als het moeilijk wordt. Manieren vinden om beter in iets te worden dat je lastig vindt, zodat je niet opgeeft. Dat is in mijn ogen de kracht van deze portfoliogesprekken."

Talenten ontdekken

Voor de mentoren op Het Hogeland College zijn de portfoliogesprekken erg waardevol. Maar wat levert het de leerlingen nou eigenlijk op? Paul:

"Sommige leerlingen weten nog niet wat ze willen. Zo'n portfolio laat ze wel nadenken over het vervolg van hun schoolcarrière en hoe ze hieraan gaan werken. Ik denk dat dat vooral heel erg waardevol is."

Nadine: "Daarnaast denk ik ook dat ze leren om na te denken over zichzelf en dat onder woorden te brengen. Soms is het moeilijk om te bedenken wat je wil gaan leren. Om na te denken over wat er goed gaat en wat juist minder goed. Je leert leerlingen hierover na te denken en dat op papier te zetten. Het is mooi om te zien hoe ze hierin groeien."

Elsa: "De gesprekken leren ze te ontdekken waar hun talenten en kwaliteiten liggen. En soms waren ze zich daar niet eens van bewust."

Tjeerd: "We zijn bezig een andere vorm te ontwikkelen, omdat niet elke leerling goed is in verslagen maken. We denken dan aan het maken van een maandelijks videoportret van een minuut. Als je die na een jaar achter elkaar plakt, zie je heel duidelijk de ontwikkeling. Dat past misschien ook wel meer bij de huidige tijdsgeest."

Leerlinggestuurd werken

Om deze manier van leerlingen coachen goed te laten werken, zal je als mentor een stukje leiding uit handen moeten geven. Voor deze docenten is dit gelukkig geen probleem.

Elsa: "De portfoliogesprekken werken

interview

voor mij goed, omdat ik graag leerlinggestuurd werk. We willen de leerling graag eigenaarschap geven over hun eigen ontwikkeling. Daarbij hebben ze hulp nodig en die bieden wij als mentor. Dat zit natuurlijk niet alleen in de gesprekken, maar ook in de lessen.”

44

Paul: “De leerlingen worden in principe gedwongen om naar jou toe te komen, we leggen het initiatief bij hen. En als ze dat niet doen, ben je er als mentor om ze daarin te ondersteunen.”

“Je wordt je heel bewust van de manier waarop je normaliter een gesprek ingaat”

Beter in gesprek

Tien mentoren van deze school volgden het afgelopen jaar de training ‘Coaching in het onderwijs’ dankzij een subsidie van Kansrijke Groningers.

Elsa: “Die training was echt een enorme eyeopener! Je wordt je heel bewust van de manier waarop je normaliter een gesprek ingaat. Dat je al voorafgaand aan dat gesprek automatisch dingen gaat invullen en dat moet je juist niet doen. We hebben geleerd over hoe je in gesprek kunt gaan met verschillende soorten leerlingen; introvert of extravert. Welke vragen je het beste kunt stellen om er zoveel mogelijk uit te krijgen. Als docent

wil je constant oplossingen aandragen, maar dat moeten we juist omdraaien: zij moeten ermee komen en eraan gaan werken.”

Nadine: “Het interessante is, dat je wordt opgeleid tot vakdocent, maar niet tot mentor. En toch wordt ook die rol wel vaak van je verwacht. In elk gesprek dat je voert met een leerling, neem je jezelf mee als persoon. Maar ook je eigen denkbeelden, je verwachtingen en alles wat je hebt opgebouwd met die leerling. Het is dus de kunst om de juiste vragen te stellen, zodat die leerling gaat nadenken over zichzelf. Hierdoor zullen jouw denkbeelden daarbij veranderen en kun je de groei zien. Dat is de kracht van deze cursus.”

Paul: “We hebben ook geleerd hoe je een kennismakingsgesprek het beste kunt voorbereiden. Dus welke stappen je kunt volgen als houvast. Dat vond ik persoonlijk heel fijn.”

Nadine: “We hebben nu een checklist voor tijdens een gesprek en zullen elkaars portfoliogesprekken bijwonen. Zo kunnen we elkaar feedback geven en sparren over zaken als ‘Hoe kunnen we onze coaching verder verstevigen, wat vinden wij belangrijk gezien de visie en ontwikkeling van onze school? Hoe past die coaching in dit verhaal?’ Het is

mooi om dit samen met de collega’s te gaan ontdekken.

Tjeerd: “We gaan nu kijken hoe we deze werkwijze het beste kunnen borgen. Het levert zoveel rendement op, dat moet gewaarborgd worden. En komende schooljaar mogen weer tien nieuwe collega’s de training gaan volgen. Een toekomstige stap zal zijn dat in de brugklas gestart kan worden met het portfolio van het primair onderwijs. En aan het begin van het beroepsonderwijs zal een overdracht plaatsvinden van het portfolio uit het voortgezet onderwijs.”

Paul

Nadine

Elsa

